

Joan-Lluís Lluís: «Sempre m'enamoro dels meus personatges»

Entrevista a l'escriptor nord-català, que acaba de publicar "Les cròniques del déu coix" a Proa

L'escriptor Joan-Lluís Lluís ha publicat la novel·la «Les cròniques del déu coix» | Esteve Plantada

Joan-Lluís Lluís (Perpinyà, 1963) torna a primera escena de les lletres catalanes amb el seu darrer llibre, "Les cròniques del déu coix" (Proa), un esplèndid viatge per la vida solitària d'Hefest, l'únic dels déus antics que no va morir quan els humans van deixar de fer-los sacrificis. Ell, el déu del foc, el Vulcà dels romans, lleig i coix, se les ha d'empescar per poder sobreviure al llarg dels anys i a desgrat d'un món que ja no el venera, ni l'entén, ni el respecta. A través de pàgines plenes de cruesa, d'ironia i d'una saviesa que sap acompanyar el lector, el llibre repassa la fascinació de Lluís per la mitologia, rellegida amb ulls vius i actuals. La recreació d'aquest món i d'aquest heroi malgirbat es veu acompanyada per les il·lustracions de Perico Pastor i per les dèries d'un autor que sap continuar desplegant una originalitat indiscutible i una manera de única de presentar els fets.

La fi dels déus pagans i l'assumpció de l'únic déu del cristianisme esdevé l'inici de la història, en ple segle VII. Hefest té gana, necessita sacrificis i fum, i cada vegada és més dèbil. El món que semblava invencible s'esfondra: els déus han desaparegut, de la mateixa manera que també desapareix l'Olimp. "Tinc una certa fascinació per un món, l'antic, que, al contrari del que pensem, era molt diferent al nostre", subratlla Lluís. "Tenien uns paràmetres psicològics, socials religiosos i sexuals molt allunyats dels nostres. Però cal afegir que també ens han aportat moltes coses: la filosofia, la literatura, la teoria de la democràcia", entre d'altres. "Aquest món que ve de Grècia és una gran dualitat: els devem molt, però a la vegada té fets incomprensibles", cosa que provoca que sigui totalment fascinant.

Dels déus pagans al déu cristià

En aquest sentit, "i després de llegir moltes coses sobre aquesta època de canvi", Joan Lluís-Lluís troba un moment que l'interessa especialment, justament quan la religió antiga deixa lloc al cristianisme. "És un tomb que afecta al món sencer". El gran canvi es produeix al segle IV, un segle fonamental de la història. "Tot i que habitualment pensem el contrari, quan el cristianisme va esdevenir oficial va ser molt tolerant". Però aquest impàs de convivència només dura unes desenes d'anys. "Després ja comencen les operacions habituals de repressió. Al principi, però, l'única cosa que els cristians van prohibir als pagans van ser els sacrificis als animals, un fet crucial, ja que aquest era l'únic element sagrat que tenien". La resta eren creences, sense cap veritat revelada. "Llegir això em va fer desconcertar força, i vaig pensar, de seguida, que els cristians havien fet morir de fam els déus, perquè van prohibir el fum". A partir d'aquest fet, la lectura no deixa d'entusiasmar-nos.

Però, per què sobreviu Hefest? Per què ell? "El llibre no ho explica. Probablement, sobreviu perquè és un deu imperfecte. És un dels dotze deus principals, però és un deu coix, és lleig, és cornut i, a més, treballa, cosa que és molt i molt estranya. Aquesta imperfecció és un element identitari, a desgrat seu, que el permet sobreviure, a diferència dels déus perfectes i sublims que acaben morint", assenyala Lluís. "Hefest és molt interessant, i ho és per les seves imperfeccions. Per això el salvo. El seu problema és trobar humans que li facin sacrificis per alimentar-se, en el context d'un món absolutament cristianitzat". A partir d'aquí, 'Les cròniques del déu coix' traça un recorregut a través dels segles, fins a una època mes o menys contemporània. "Un dels reptes principals va ser situar Hefest després de la segona Guerra Mundial i que això fos creïble, que no es notés la costura entre el món antic i el contemporani".

Sota la inspiració d'Homer

"Sempre m'enamoro dels meus personatges. Fins i tot als dolents els tinc un respecte, perquè m'han fet el favor de participar a la novel·la. També els tinc afecte i, en algun cas, amor declarat". No podia ser diferent amb Hefest i amb una novel·la que l'ha fet treballar durant tres anys i mig. "En general, no em documento gaire per escriure els meus llibres, més aviat em documento a posteriori. Primer escric, i després intento que allò s'adapti a la realitat i al context". Per tal d'aconseguir-ho, Lluís ha anat consultant diccionaris de mitologia, o diversos assaigs sobre els fets mitològics, sobre la història grega o sobre Sicília. "Anava llegint sense una documentació necessària. De fet, la història va venir sobtadament". Amb tot, fa molts anys que Lluís s'alimenta de literatura antiga. "Homer i La Ilíada, que per a mi és el millor llibre que s'ha escrit mai i curiosament és el primer, són literatura en majúscules. A més, el món clàssic compta amb molt bones traduccions al català", subratlla. "Em considero un més dels milions de deixebles d'Homer i, per tant, retre un homenatge com el que faig al llibre vol dir inspirar-te, forçosament, en la seva obra".

El resultat és sorprenent, un gran exemple de bona literatura, de bona història i de saber-la narrar. Amb tot, Joan-Lluís Lluís no acostuma a pensar gaire en el lector quan es troba en el procés creatiu. "No cal fer llibres pensant en això. Quan escric sempre tinc un o dos lectors al cap, o reals o imaginaris. I penso: això li agradaria? A la resta els demano que em facin confiança. Ells són, quan el llibre segueix el seu propi camí, els únics amos i jutges". En aquest sentit, Lluís tendeix a pensar que els lectors són diversos, múltiples i curiosos. "Per sort, molts saben més que jo sobre els temes dels quals parlo i em poden enriquir posteriorment". Aleshores, quan el llibre ja és a les llibreries, la vida de la novel·la és fruit d'una "alquímia complicada, entre reacció dels crítics, dels lectors i dels llibreters. Quan això qualla, aleshores tens la idea general del llibre". Amb només uns mesos al mercat literari, 'Les cròniques del déu coix' sembla que hagi tornat a fer possible el miracle de l'èxit entre les tres parts. Potser perquè Joan-Lluís Lluís té un do especial, potser perquè està tocat per la vareta dels déus, potser perquè això -i al lector no el podem enganyar- és bona literatura.